

**ВИКОНАВЧИЙ ОРГАН КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКА МІСЬКА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
КОЛЕДЖ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА
«КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ТАНЦЮ
ІМЕНІ СЕРЖА ЛИФАРЯ»**

ХОРЕОГРАФІЧНА СЮЇТА «ЛЕГЕНДА ПРО ПІЛГРИМА»

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи

(творчого проєкту)

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Здобувача вищої освіти

2 курсу 2К групи

Маракуліна Євгенія Ігоровича

Керівник:

старший викладач кафедри

хореографічних та мистецьких дисциплін,

голова Художньої ради КМАТ імені Сержа Лифаря

Дмитро КЛЯВІН

Рецензент:

Людмила ПРЯНІЧНІКОВА

Захищено на засіданні екзаменаційної комісії

Протокол № ____ від _____ р.

Київ, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ЛЕГЕНДА ПРО ПЛІГРИМА»	5
ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ВІДОМОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ	7
1. Лібрето	7
2. Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз	8
3. Композиційно-архітектонічна побудова	8
4. Дійові особи та їхня характеристика	9
5. Характеристика музичної основи хореографічного твору	10
6. Сценарно-композиційний план	12
ВИСНОВКИ	13
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	14

ВСТУП

Обґрунтування вибору теми творчого проєкту

Тема пошуку сенсу та прекрасного, боротьби та труднощів – завжди була та залишається актуальною і до сьогоднішнього часу.

Кожна людина всередині є Пілігримом, приходячи в цей світ з широко розплющеними очима, не знаючи бід, страждань та горя. Все навколо здається чудовим, можливим та доступним, але з часом в певні періоди життя пізнання усієї жорстокості та складності навколишнього світу – є необхідністю для становлення як особистості.

Кваліфікаційна робота спрямована на демонстрацію: здобуття нових навичок, мудрості та сили, не зважаючи на світло всередині людини, яке вона прагне нести в цей світ. Адже самі ці навички є необхідними задля успішного та безпечного існування у світі, наскільки би чудовим він не здавався.

Мета творчого проєкту:

- Створити хореографічну сюїту «Легенда про Пілігрима».
- Покращити та закріпити набуті знання й навички.
- Здобути досвід роботи з виконавцями.

Завдання творчого проєкту:

1. Втілити мету проєкту на практиці.
2. Обґрунтувати теоретичні основи.
3. Розкрити ідейно-тематичне та композиційне рішення постановки.
4. Обґрунтувати засоби художньої виразності.
5. Виробити навички самостійного визначення теми та етапів проєкту.
6. Застосувати комплекс компетенцій у процесі реалізації проєкту.
7. Обґрунтувати систему заходів для розв'язання завдань.
8. Провести підготовку та практичне втілення задуму.

Новизна творчого проєкту

Інтерпретація образу Пілігрима, як уособлення сенсу буття через засоби неокласичної хореографії в поєднанні з музичним твором молодого українського композитора-початківця Маракуліна Євгена, який був спеціально створений для творчого проєкту.

Практичне значення творчого проєкту

Може бути продемонстрована на сценах різного типу. Участь у проєкті сприяє розширенню акторського діапазону, філософського світосприйняття та підвищенню виконавського рівня.

Апробація творчого проєкту

Частина хореографічної картини було продемонстровано та перевірено під час передзахисту кваліфікаційної роботи на платформі ZOOM через демонстрацію на екран у великій залі КМАТ імені Сержа Лифаря. Загальна робота буде продемонстрована під час захисту кваліфікаційної роботи (творчого проєкту).

Структура та обсяг пояснювальної записки

Пояснювальна записка складається зі вступу, аналізу джерельної бази, художньо-аналітичних відомостей, висновків, списку використаних джерел (5 найменувань). Загальний обсяг роботи – 14 сторінок, з них основного тексту – 13 сторінок.

АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ «ЛЕГЕНДА ПРО ПІЛІГРИМА»

Під час підготовки та реалізації творчого проєкту була проведена дослідницька робота, основною задачею якої було з'ясувати наступне, а саме: чи насправді особистість під час свого розвитку та досягнення цілей зіштовхується з труднощами, і чи є це необхідністю.

При створенні хореографічного твору дуже доречними були наступні праці:

- Навчально-методичні посібники з мистецтва балетмейстера авторів Аніко Рехвіашвілі, Ольги Білаш та Анатолія Кривохижи (вони схожі, але наче доповнюють з деяких питань одне одного);
- Монографія Дениса Шарікова про неокласицизм у хореографічній культурі (сценічні методи, форми, стилістика і жанри неокласицизму).

Правдивість вибору теми підкреслює робота Джозефа Кемпбелла – «Тисячоликий герой», саме в ній автор розписав стадії становлення людини як особистості, звертаючись до психології, психоаналізу та архетипів.

Було встановлено наступне: труднощі є невід'ємною частиною становлення людини як особистості. Також було з'ясовано, що вчитель – саме та людина, в різних її проявах може допомогти скоріше їх побороти та винести з цього якомога більше знань, досвіду та мудрості. «Легенда про Пілігрима» – саме той випадок, коли вчитель проводить Пілігрима у світ, що не тільки сяє усіма можливими фарбами, а має ще іншу темну сторону.

Важливим залишається те, що Пілігрим прийшовши у наш світ не знав про необхідні аспекти становлення його як особистості, та з чим йому доведеться зіткнутись в майбутньому.

Проблематика:

- 1. Пошук віри, любові та прекрасного у житті.** Пілігрим вирушає у подорож не лише фізично, а й духовно. Його мета – знайти ще більше

істини, максимально насолодитись оточуючим його світом.

- 2. Випробування віри та духу.** Щоб здобути силу й мудрість, герой проходить через випробування, які кидають виклик його моральним принципам, терпінню, смиренню.
- 3. Внутрішнє очищення та переродження.** Справжня сила й мудрість приходять не ззовні, а через трансформацію внутрішнього «я» – пізнання своїх слабкостей, гордині, страхів.
- 4. Вчитель та учень.** Пілігрим зустрічає наставника, провідника схожого на нього. Їхні взаємини демонструють важливість смирення, довіру та відкритість.

ХУДОЖНЬО-АНАЛІТИЧНІ ВІДОМОСТІ ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ

1. Лібрето

Епізод 1. (Поряд з Оливковим деревом)

Далекої весни, коли світанок ще ховався за горами, Пілігрим ступив на землю, яку давно бачив у снах. Перед ним відкрився чудовий світ – м'який, мов шепіт вітру та прозорий, як джерело істини.

Пілігрим почав поступово, дуже бережно та не поспішаючи вивчати те, що було навколо нього. Адже це було щось новим, не відомим, але в той же час дуже цікавим, зворушливим, він відчував справжню любов до всесвіту.

Кожен новий звук, порив легкого вітру підігрував йому та надихав на все більш щирий танець його душі. Побачивши Оливкове дерево, що є символом миру, спокою, гармонії – Пілігрим повністю довірився природі, своїм почуттям та вирішив побачити трішки більше, відчутти на собі всі можливості світу.

Епізод 2. (Легенда про замок)

В пориві емоцій Пілігрим натикається на величний замок. Через свою цікавість та досить сильну інтуїцію він розуміє, що варто потрапити туди і дізнатись, що саме може чекати його в середині.

Атмосфера замку не була йому відразу дружньою та приємною, він знав далеко не все. На своєму шляху зустрічає такого ж самого як і він Пілігрим, але старшого за віком. Старший Пілігрим (Ноктегрим) хотів навчити та поділитись мудрістю цього зворушливого місця.

Між двома персонажами попри страх та не довіру зав'язується діалог, під час якого вони розуміють свою ідентичність, саме це і відіграло ключову роль під час встановлення їх відносин.

Ноктегрім (старший Пілігрим) демонструє світ, з яким йому довелося зіткнутися самостійно та яким не доброзичливим він іноді буває.

Епізод 3. (Монолог Пілігрима)

Після раптової та не очікуваної зустрічі головний герой залишається на одинці зі своїми думками, почуттями та новим досвідом. Він прагне залишити світло всередині себе та поєднати це з силою, якою наділив його легендарний замок і продовжити свій цікавий, нескінченний шлях.

2. Форма, жанр, стиль. Ідейно-тематичний аналіз

Форма – хореографічна картина.

Жанр – ліричний.

Стиль – неокласика.

Час дії – 17 ст.

Місце дії – Греція.

Тема – пізнання Всесвіту.

Ідея – у кожній людині живе Пілігрим.

Надзавдання – розуміння себе у Всесвіті та Всесвіту в собі.

Конфлікт – боротьба внутрішніх страхів та розуміння себе.

Наскрізна дія – метафоричне зображення духовного та психологічного зростання.

3. Композиційно-архітектонічна побудова

Експозиція – поява Пілігрима високо у горах Греції.

Зав'язка – розуміння Пілігрима світу у якому немає меж.

Розвиток дії – Пілігрим потрапляє у замок.

Кульмінація – діалог Пілігрима зі своїм негласним наставником.

Розв'язка – Пілігрим отримує усі необхідні знання, силу та мудрість.

Фінал – Пілігрим здобувши необхідні знання йде далі подорожувати Всесвітом.

4. Дійові особи та їхня характеристика

Пілігрим:

1. Духовна глибина.
2. Обачливість.
3. Чутливість.
4. Віра у гармонію.
5. Прагнення до пізнання.

Духовна глибина, а саме він бачить світ як джерело істини, прагне зрозуміти сенс буття.

Діє «дуже обережно», що свідчить про повагу до нового, незнамого, тобто обачливий. Пілігрим чутливий, бо він гостро сприймає звуки, вітер, природу – відкритий до емоцій, естетики. Головний персонаж несе у собі віру у гармонію це проявляється у тому, що він довіряє Оливковому дереву – символу миру, єдності та гармонії. Прагнення до пізнання світу, Пілігрим бажає розширити свої внутрішні та філософські знання. В шлях головного персонажа – це метафора глибокої, щирої любові до життя, природи і гармонії.

Ноктегрим – «nocte» (лат. ніч) + «грим» – нічний двійник Пілігрима.

Уособлює життєву мудрість, терпіння та духовну силу, яку здобувають не з книжок та розмов, а з реального досвіду. Він не просто другорядний персонаж – він є внутрішньою силою Пілігрима, перехід від незнання до розуміння.

1. Мудрий.
2. Витриманий.
3. Наставницький.
4. Досвідчений.

5. Спокійний, але глибоко емоційний.

6. Ідентичний до молодшого Пілігрима.

Ноктегрим уже пройшов складний шлях, він знає правду про світ, зокрема і його темні сторони. Вміє стримувати емоції, діє зважено, демонструючи самоконтроль.

Його головна мета – навчити іншого Пілігрима, передати йому свої знання. Бачив світ, який не завжди є доброзичливим, але зміг знайти в ньому сенс. Не одразу відкривається, але щирий у розмові, що сприяє глибокому діалогу. Хоча він інший за досвідом, між ними є багато спільного – саме це допомагає встановити зв'язок.

5. Характеристика музичної основи хореографічного твору

Це авторська музика молодого композитора-початківця Маракуліна Євгенія. Раніше були спроби писати невеликі музичні форми. Задля творчого проєкту, після різних спроб віднайти музичний супровід, щоб міг органічно співіснувати із задумом та пластичним текстом, було прийнято рішення про спробу опанування омріяної музичної композиції через самостійне створення її.

Композиція перша «Поряд з Оливковим деревом»

Ця композиція є початком, ніжними та спокійними нотами вона починає розповідати історію, кожен з інструментів є голосом навколишньої природи, яка оточує Пілігрима.

Композиція має ліричний характер. Саме поєднання певних груп інструментів передає атмосферу, стан душі головного героя – його радість, щастя, довіру, самовідданість та безтурботність.

Композиція друга «Легенда про замок»

Друга частина хореографічної постановки супроводжується більш

агресивною, напруженою музичною композицією, адже саме такий варіант здатен більш детально передати атмосферу всередині замку, намір та настрої двох персонажів.

Другій композиції притаманний більш епічний стиль. Мелодія розповідає про боротьбу, протистояння та перемогу. Вона має логічне завершення, яке свідчить про кінець певного етапу життя головного персонажа. Композиція підсилює хореографічний текст та занурює в атмосферу не відомих, таємничих обставини в які довелось потрапити Пілігриму, адже вона є повною протилежністю першої частини, а саме це стосується тональності тієї групи інструментів, які були задіяні.

Композиція третя «**Монолог Пілігрима**»

Третя композиція є фінальною. Вона поєднує в собі всі можливі знання, які довелось увібрати головному персонажу під час своєї мандрівки. В ній поєднується легкість, безтурботність разом з мудрістю яку подарував йому Замок (частина друга).

Композиція має ліричний стиль, вона розповідає про завершення, яке стає початком чогось нового, більшого. У середині твору звучання набуває більшої сили – це момент внутрішнього піднесення, так би мовити апогею, коли Пілігрим усвідомлює цінність шляху, яким іде. Музика хвилеподібно розгортається, відображаючи як моменти сумнівів, так і проблиски надії.

Завершення композиції – це спокійне, глибоке прийняття. Мелодія стихає, але не зникає – вона залишає після себе відчуття очищення, ніби Пілігрим дійшов до внутрішньої гармонії. «Монолог пілігрима» – це не просто музичний твір, а філософське осмислення шляху як символу духовного зростання.

6. Сценарно-композиційний план

Епізод	Назва епізоду	Учасники	Музика	Світло	Тривалість
1.	Поряд з Оливковим деревом	Пілігрим	«Поряд з Оливковим деревом» Маракулін Є.	Золоте сяйво, тепле світло	00:00 01:53
2.	Легенда про замок	Пілігрим та Ноктегрим	«Легенда про замок» Маракулін Є.	Блакитне світло, затемнення в кінці	01:53 03:32
3.	Монолог Пілігрима	Пілігрим	«Монолог Пілігрима» Маракулін Є.	Золоте сяйво, тепле світло	03:32 05:18

Загальна тривалість – 05:18

ВИСНОВКИ

Засвоєння теоретичних основ хореографії, музичного мистецтва, сценографії та інших складових творчого процесу дало змогу глибше усвідомити етапи створення сценічної постановки.

Кожен фрагмент кваліфікаційної роботи був уважно опрацьований з точки зору змісту та композиції, щоб повною мірою розкрити тематичну ідею та внутрішній світ головного персонажа.

Застосування різноманітних хореографічних технік, музичних аранжувань і візуальних засобів підсилювало емоційне наповнення постановки та передавало глибину почуттів, закладених у сюжеті.

Робота над проектом сприяла розвитку навичок самостійного аналізу, творчого мислення та стратегічного планування – ключових компетенцій у мистецькій діяльності.

Інтеграція набутого досвіду та знань, зокрема технічних, емоційних і комунікативних, дозволила реалізувати творчий задум на високому рівні. Організація репетиційного процесу, підготовка учасників та забезпечення технічної підтримки були здійснені з чітким плануванням і послідовною реалізацією кожного етапу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гоцалюк А.А. Традиції в розвитку хореографічного мистецтва як відзеркалення соціокультурної ідентичності / А. А. Гоцалюк // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Філософія. - 2015. - Вип. 45(1). - С. 16-27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnpu_filos_2015_45%281%29_4 (дата звернення 13.03.2025)
2. Кривохижа А.М. Мистецтво балетмейстера: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. Умань: ВПЦ «Візаві», 2020. 145 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/16982> (дата звернення 10.03.2025)
3. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера : навч. посіб. Київ : КНУКіМ, 2017. 152 с.
4. Шариков Д. І. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру: монографія / Д. І. Шариков. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2018. – 334 с. : іл. URL: https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/sharykov-d.i._neoklasycyzm-u-horeografichnij-kulturi.pdf (дата звернення 21.03.2025)
Електронний ресурс:
5. Джозеф Кемпбелл «Тисячолікий герой» *UABooks* URL: <https://uabooks.co.ua/ebook/tisyacholikij-geroj/>? (дата звернення 02.01.2025)